
C SERÉPFALU

TELEPÜLÉSKÉPI ARCULATI KÉZIKÖNYVE

POLGÁRMESTERI KÖSZÖNTŐ

Cserépfalu község Településképi Arculati Kézikönyvét tartja a kezében, melynek elsődleges célja a 314/2012. (XI. 8.) Kormányrendelet, illetve a településkép védelméről szóló 2016. évi LXXIV. törvény alkalmazásával a község arculatának megőrzése, értékeinek bemutatása, valamint irányok meghatározása a fejlődés, jövőbeni építkezések, településkép változása számára.

Gyökerekre épülő, azt ízléssel tovább gondoló, a helyet és mások igényeit is tiszteletben tartó magatartás kialakítását célozza meg az épített környezetet alakítók (települési döntéshozók, építetők, tervezők, kivitelezők; helyiek és betelepülők) részéről.

Az Örökségünk fejezet az értékek bemutatásán keresztül tömören jeleníti meg Cserépfalu történetét. Ezeket a helyi és műemléki védelem segítségével szükséges megőrizni, de szellemiségük életben tartása, a helyiek éntudatának részévé tenni ugyanígy feladat.

A Cserépfalu községe készített Településképi Arculati Kézikönyv célja településünk egyedi arculatának, karakterjegyeinek megismerése, megőrzése.

Az útmutató és a hozzátartozó rendelet eszköz arra, hogy a településkép a jövőben is egységes maradjon, a lakóépületek illeszkedjenek a meglévő épületekhez. Ezeknek a segítségével az épülő lakóházak is könnyebben tervezhetővé válnak. Az új épületek létrehozása mellett prioritás a hagyományos településrészek megőrzése, vagyis az egyedi anyag és színhasználat, homlokzat kialakítás és az épületek utca és városi megjelenésnek megóvása.

Az építészeti útmutató ajánlásai nem a szabadság korlátozását célozzák, hanem az épített környezethez alkalmazkodó lehetőségeket tárják fel. A jó példák bemutatása is ennek érdekében történik.

A kézikönyvet a település minden lakosa alakíthatja, formálhatja. Belekerülhetnek újabb és újabb szép részletek, példák, épületek és táji elemek egyaránt. Minden, ami körülöttünk van a mi alkotásunk szerint változhat, a közvetlen környezetünktől kezdve a település egészéig.

Csendes Péter
polgármester

TARTALOMJEGYZÉK

1	Köszöntő	3
2	Tartalomjegyzék	5
3	Bevezetés	6
4	Cserépfalu bemutatása	9
5	Örökségünk	11
6	Településképi szempontból meghatározó területek	18
7	Építészeti útmutató, ajánlások	25
	Telepítés, magasság, tetőhajlásszögek, tetőforma	
	Tornácok	
	Ajtók, ablakok	
	Színek	
	Anyaghasználat	
	Házszámok	
	Kerítések	
	Kertek	
8	Közterületek településképi útmutatója	43
9	Mai példák-épületek, kerítések	53
10	Mai példák-utcabútorok, hirdetési-és reklámtáblák, buszvárók és kandaláberek	57
11	Impresszum	65

BEVEZETÉS

Az építészetet szokás megfagyott zeneként emlegetni. És valóban nagyon sok hasonlóságot találhatunk egy zenemű és az építészet között. Az építészet sokszínűségét adja a változatos utcák, terek, épületek sokasága, mint egy zenekarban a sokféle hangszer: vonósok, fúvósok, ütős hangszerek. Ugyanakkor, ha ezek egymásra tekintet nélkül zenélnek, lehet külön-külön még szép dallam is, amit játszanak, az összkép hamis. Ugyanígy a házak is lehetnek eltérőek egymástól, más rendeltetésűek, de ha nincsenek tekintettel egymásra, zavaros, élhetetlen környezetet alakítanak ki.

A kézikönyv segítség kíván lenni: a település bemutatásával, az értékek megismertetésével és az útmutató résszel tárja fel az épített környezet szépségeit. Bevezeti az olvasót az építészeti értékek tárházába, hogy olyan házat tudjon építeni, ami valódi büszkeséggel töltheti el, és a település képéhez illeszkedik, azt ízléssel viszi tovább.

Az ajánlások nem tekinthetők kötelező jellegűnek, a céljuk nem a tervezési szabadság megkurtítása, uniformizálása, hanem éppen a valós értékek megismertetése, a sokféle izgalmas lehetőség feltárása. Az unalomig másolt, giccses, sokszor import klónok helyett a település karakteréhez illeszkedő választási lehetőségek bemutatása, a nem diktált, hanem valódi szabadság megismertetése.

A kézikönyv nem egy merev, lezárt egész, ha újabb szép ház születik, az bekerülhet, sőt be is kell, hogy kerüljön a könyvbe, hogy ezáltal büszke lehessen rá építtetője, tervezője, kivitelezője és a település egyaránt. Egy ház elválaszthatatlan kapcsolatban van környezetével, szomszédaival, településével. Valódi gyümölcse pedig csak annak a kapcsolatnak van, ahol a felek egymást megismerik, szeretik és békében élnek egymással. Igaz ez az emberi kapcsolatoktól a zenén át egészen épített környezetünkig.

CSERÉPFALU madártávlatból

CSERÉPFALU BEMUTATÁSA

általános településkép, településkarakter

Cserépfalu Egertől 22 km-re keletre, a Hór-patak völgyében fekszik. A település első okleveles említése 1248-ban történt Charep névalakban, jóllehet története a XII. század elejéig nyomon követhető. Alapítója egy délivéki származású birtokos, Crispinus (Csrepinus) lehetett, és a község nevét is tőle örökölte. A település az ország leghosszabb hegyvidéki völgyének kapujában, a Hór-völgy bejáratánál fekszik. A környék már az őskortól kezdve lakott volt, ennek a bizonyítéka – a magyarországi őskőkorkutatás egyik legfontosabb régészeti lelőhelye – a völgy elején található, 1982 óta fokozottan védett Suba-lyuk barlang, ahol 1932-ben egy felnőtt nő és egy hároméves gyermek csontvámaradványait tárták fel. A csontok alapján a leletek a kihalt neandervölgyi embertani típushoz sorolhatóak és 60–70 ezer évesek. A faluban állandó kiállításon, a Suba-lyuk múzeumban ismerkedhetünk meg a feltárás körülményeivel, a barlang régészeti jelentőségével, az itt talált kőeszközök és csontok első számú másolatával és a neandervölgyi emberek életkörülményeivel. Jelentősek a település környékének őskori régészeti leletei is. A falutól észak-északkeletre kb. 2 km-re emelkedő Mész-tetőn késő bronzkori, kora vaskori telep (Kyjatice-kultúra) sáncai láthatóak. A Mész-tető alatt, attól északra fekvő Hidegkút-lapos-völgyben lévő homokbányában bronzkori telepre utaló cserepeket, őrlőköveket, paticsot találtak. Továbbá ebből a völgyből a népvándorlás korából származó cserepek is előkerültek. A Hór-völgy fölé kiugró egyik keskeny, sziklás gerinc végén állt egykoron az Ódorvár. Építésének és pusztulásának ideje és körülményei ismeretlenek, egyetlen okleveles említése 1351-ből való.

A vár oldalában 494 méteres tengerszint feletti magasságban nyílik az 1971-ben bontással feltárt Hajnóczy-barlang. A cseppkövekben igen gazdag barlangot 1982-ben fokozott védelem alá helyezték. Csak engedéllyel és megfelelő felszereléssel látogatható. A Hór-völgy Ódorvár alatt elterülő tisztásán áll az Oszlai tájház, ahol az erdőt gondozó erdészek sajátos életét, tevékenységét, a mindennapos használati eszközeit ismerhetjük meg. Cserépfaluban és környékén a Bükkalja költúrájának valamennyi emlékével találkozhatunk, ha végig járjuk az Ördögtorony tanösvényt. A falutól északra található Mész-tető délnyugati oldalában, a plató pereme alatt néhány tufakúp magasodik. Ezek egyike az Ördögtoronynak nevezett kaptárkő, amelyről a tanösvény a nevét kapta. A kúpon három darab kaptárfülke található. A tufakúp tözsomszédágában két érdekes földtani képződmény: a Mész-patak szurdoka, valamint az úgynevezett Túrbucka található, amely ignimbritből álló kőoszlopairól nevezetes. Az 1929-es világválság idején a falu szegényebb lakói létrehozták „kisamerikát”, amely egy barlanglakásos közösség volt. A háború okozta népesség csökkenést még kiheverte a település, az 1960-as években, a mezőgazdaság akkori átszervezése a népességszám rohamos csökkenését eredményezte. Ezzel párhuzamosan megindul a település előregedése is. Ennek az egyébként szomorú folyamatnak pozitív hatása lett, hogy a környező településekhez képest nagy számban maradtak meg szinte eredeti állapotukban lévő parasztházak, amik a mai napig meghatározzák a település építészeti karakterét. A falu megtartó ereje, az 1990-es évektől kezdve ismét növekedni kezdett. Kiépült a teljes infrastruktúra használat és a vállalkozói kedv is megélénkült. Nőtt a faluba költözök száma. Az üresen álló házat iránti kereslet növekedése elsősorban a falusi turizmus, üdülési célokat szolgáló (hétvégi házak) elszaporodásával hozható kapcsolatba.

ÖRÖKSÉGÜNK

a településképi szempontból meghatározó építészeti, műemléki, táji és természeti értékek, településképi jellemzők

A falu utcáin számos eredeti állapotú, tornácos parasztházban gyönyörködhetünk. A falu Gazdaháza egy XX. század eleji középbirtokos család életmódját mutatja be a tisztaszobától kezdve a szerszámosig, helyben gyűjtött anyagok felhasználásával. Az oldaltornácos ház 1911-ben épült, hagyományos stílusban. Közelében található a falu híres szülöttének, Cserépfalvi Imrének az emlékszobája.

Az Ördögtoronyhoz vezető tanösvényen – a Berezdi sétányon – találhatjuk a Kisamerikai-barlanglakásokat. Különös nevét a reformátusok ragasztották rá gúnyból, utalva arra, hogy amíg a falu gazdagabb lakói a világgazdasági válság idején Amerikába vándoroltak ki, addig a szegények tufa-falba ásták lakásaikat, így csak „Kisamerikáig” jutottak. A Berezdi sétány felett emelkedik a Millenniumi kilátó. A kilátót Csete György Kossuth-díjas építész tervezte, amelynek formája egy kaptárköre emlékeztet, s az ablakok képezik a fülkéket. Apró nyílásai a Göncölszekér csillagképét formázzák. A dácittufa tömbökből épült kilátóba beillesztett régi faragott kövekkel az egykori cserépi kőfaragóknak állítanak emléket.

A település, mint egy jellegzetes Dél-bükki falu vonzerejét alapvetően meghatározzák a község közigazgatási területéhez tartozó, közel 3800 ha területű, a belterületől nagyjából északi irányban elterülő bükki erdőség, az itt pihenők által közúton könnyen elérhető közeli települések nyújtotta lehetőségek.

Cserépfaluban több pincesor tartanak számon, melyek eredeti népi stílusban épültek és napjainkban is így újítódnak fel. Közülük a berezdaljait, ahol három pincesor sorakozik egymás fölött a lejtőn, akár pincefalunak is nevezhetjük.

A pincesor harmadik soráról megközelítjük a Berezdi sétány északi végénél található Kőporost (Nótaaréna) is, ahol nyaranta zenés programokkal várják a vendégeket. A hely nem más, mint egy kétszintes mesterséges tufabarlang. Az innen kinyert „kőport” súrolóporként használták a helyiek, de jutott belőle a piacra is.

Tisztelet az elődöknek..

A falu Gazdaháza egy XX. század eleji középbirtokos család életmódját mutatja be a tisztaszobától kezdve a szerszámosig, helyben gyűjtött anyagok felhasználásával. Az oldaltornácos ház 1911-ben épült, hagyományos stílusban. Közelében található a falu híres szülöttének, Cserépfalvi Imrének az emlékszobája. Eredetileg Deutsch volt a vezetékneve, ám a faluhoz fűződő szép gyermekkori emlékei miatt felvette a Cserépfalvi nevet. A szülői ház helyén álló emlékszoba hitelesen mutatja be a legendás könyvkiadó életét. Cserépfalvi Imre születésének 100. évfordulójára készült 2000-ben Pauer Gyula Munkácsy-díjas szobrász alkotása, a Művelődési Ház előtt felállított Cserépfalvi Emlékoszlop.

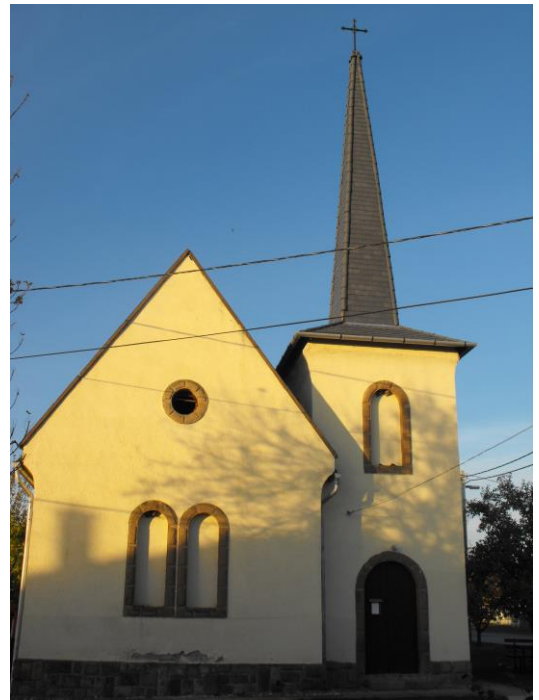
A településen ápolják a hagyományokat. A Kossuth L. u. 35. szám alatt himzésekkel álló kiállítás és a Kossuth L. u. 100. szám alatt Art Galéria található, ahol festmények és saját készítésű kerámiaok tekinthetők meg. Ebből is látható, hogy a település inspiráló hatással van a népművészet, kézműves tevékenység tovább élésére.

Bogács határából a falu felé közeledve már látható a református templom kimagasló teteje. 1897-98-ban építették fel a jelenlegi templomot, ami 52 méter magas. 1300 ülőhely van benne. Egy 330, egy 200 és egy 85 kg-os harangja van. A templom a megye legnagyobb református temploma.

Cserépfalu Szent József titulusú római katolikus temploma.

Cserépfalu határában, a Hór-völgy bejáratánál, a Bükki Nemzeti Park déli kapujában nyílt meg 2013-ban a Cserépfalvi Látogatóközpont. A létesítményben a Subalyuki ősember kiállítóhely tekinthető meg, melynek első termében a bükkaljai kőkultúra geológiai alapjait valamint kultúrtörténeti értékeit ismerheti meg a látogató. A második teremben a hajdani Subalyuk Múzeum felfrissített, kibővített anyaga mutatja be a bükki ősemberkutatás kezdetét, a Suba-lyuk barlang feltárásának eredményeit, valamint a neandervölgyi ősember világát.

A Berezdi sétány déli végén látható barlanglakások az 1920-as években készültek. A „Kisamerika” nevet az itt élők fanyar humorának köszönheti. A falut övező keleti lejtők tufafal oldalába ásott barlanglakások ugyanis a gazdasági világválság idején – az Amerikába való kivándorlásokkal egy időben – lett a legszegényebb családok lakóhelye.

A Berezdi sétány egy rekultivált kőbányából lett kialakítva. A Bezerédi sétányon található a kaptárkő ihletésű kilátó. A kilátóról csodálatos látvány tárul elénk, hiszen szinte az egész falut és a hegyeket is be lehet látni innen. Itt épült fel a milleniumi emlékmű - a kaptárkővek alakját követve - a kilátó.

A falutól 1,5 km-re található a Suba-lyuk barlang. Egyesek szerint a Suba-lyuk az egri és a diósgyőri vár közötti alagút része volt. Mások azt regélik, hogy a falunak réges rég hatalmas juhnyája volt, a pásztorok a hegyoldalba legeltették nyájaikat és rossz idő esetén a barlangba húzódtak állataikkal együtt. Leterítették subájukat és azon pihentek, míg az idő jobbra nem fordult. Innen származik hát az elnevezés.

Egy harmadik monda alapján Suba Lyuka és Tar Gyurka testvérek voltak és nagyon szerették egymást. Egy hibájuk mégis csak volt: nem tudtak a területen megegyezni. Szép csendesen elváltak egymástól: a régi hegyből kettő lett, a Hór vize választja el őket.

Az Oszlai tájház épülete öt helységből áll: kamra, pitvar, két lakószoba: ezek adnak otthont annak a néprajzi anyagnak, amelyet Cserépfalu, Bogács, Bükkzsérc és Szomolya községekben gyűjtöttek össze

eltérő karakterű területek lehatárolása, a településkép, arculati jellemzők és településkarakter bemutatásával

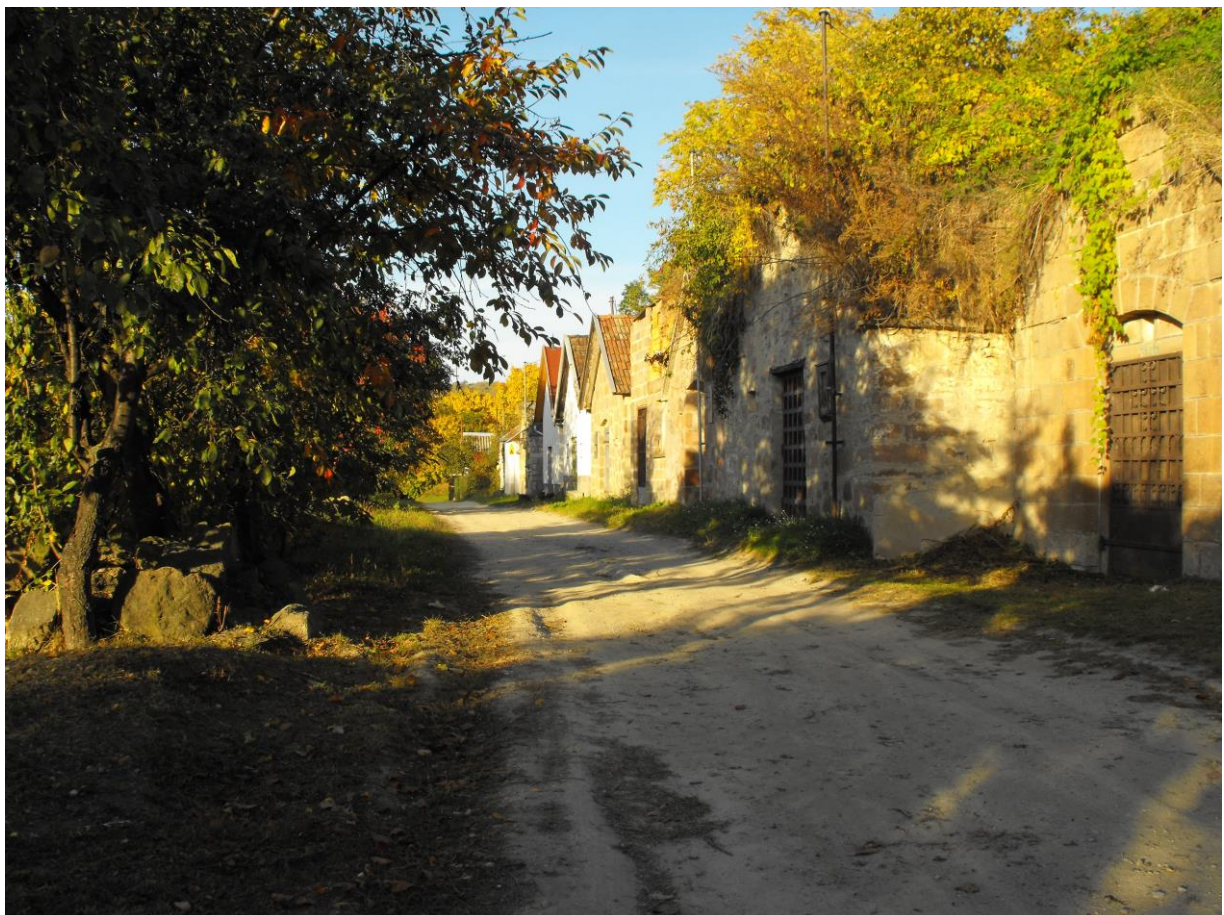

TÖRTÉNETI TELEPÜLÉSRESZ

A település szerkezete gyakorlatilag a XIX. század óta nem változott a korabeli katonai felmérési térkép szerint. Településképi szempontból meghatározó területként lehet kezelni a térképen megjelölt történelmitelepülés rész területét. A lakóterületen történetileg kialakult oldalhatáros beépítést kell alkalmaznunk. A településképi egységességét őrizni segít, ha a ház kontyolt tetővel vagy oromzattal fordul az utca felé, az adott területen jellemző kialakítások szerint. Javasolt az utcára merőleges tetőgerinc, a népi építészetre jellemző 35-45 fok közötti tetőhajlásszög. Utcával párhuzamos gerincű utcai szárnyat csak ott érdemes építeni, ahol a környező épületek már ilyenek. Keresztbe beforduló belső épületszárnyat csak kellően széles telek esetén érdemes alkalmazni, ott is meggondolással: ne vágja ketté a kertet első és hátsó kertre. A kertes házak elengedhetetlen kelléke a megfelelő méretű tároló. A telkünk rendben tartása könnyebb, ha a tárolók, kiegészítő épületrészek a főépülettel összhangban, azzal együtt tervezve alakulnak ki. Ugyanez igaz a kerítésekre. Az utcai kerítésnél érdemes a környezet szép példáit megfigyelni, azok nyomán mai módszerekkel, friss hangulatú, de illeszkedő kerítést tervezni, építeni. A teljesen tömör, átláthatatlan utcai kerítés kerülendő. Az oldalsó és hátsó kerítések rejtettebbek, mégis érdemes átgondolni anyagukat, zártságukat. A nyitottabb, átlátszóbb kerítés nem csak a jószomszédi kapcsolatokat segíti, de naposabb, levegősebb lesz a kertünk, és szabadon élvezhetjük a Cserépfalui dombos táj egybefüggő látványát. A pincesoron jellemző, domboldalra merőleges oromfalas nyeregtető, az új építéseknel, felújításoknál is ezt a jelleget kell megtartani. A présházak építésénél a kialakult építési karakterekhez kell igazodni, kerülni kell az építészeti elemek alkalmazását, a pincesorhoz nem illeszkedő díszítéseket. A présházaknál tetőtérben erkély, loggia nem építhető.

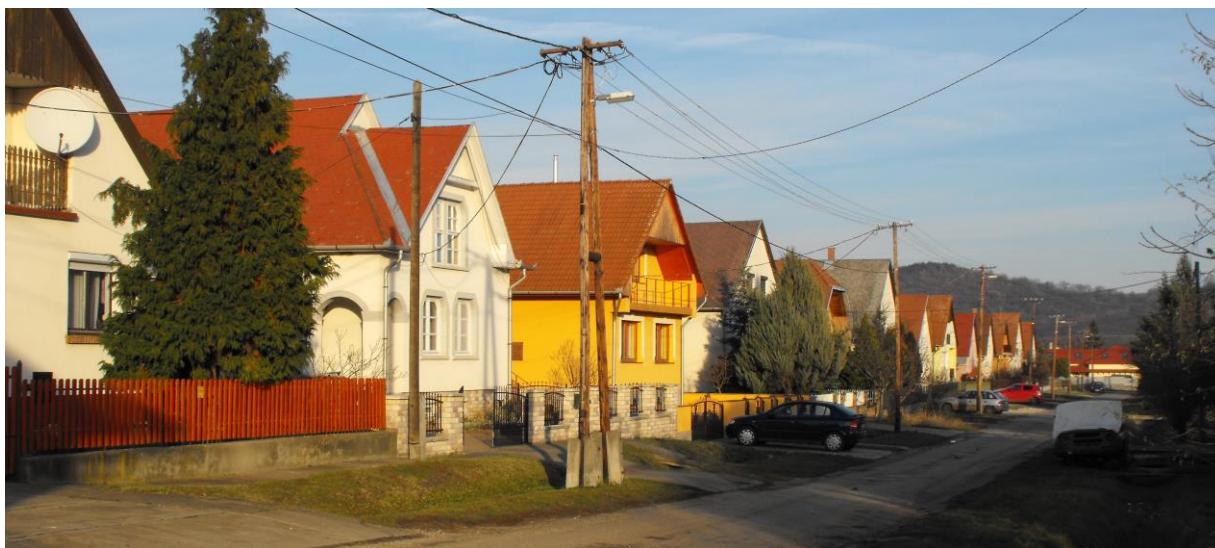
A történeti településrészt területi építészeti örökség védelmére javasolt területként szükséges kezelni.

ÁTALAKULÓ TELEPÜLÉSRÉSZ

A település részen az 1970-es évektől épültek lakóházak, az akkor országosan jellemző karakterekkel (sátortetővel, típustervek). A falusi hagyományoktól eltérő épület méretek, arányok ellenére viszonylag egységes utcaképet alkotnak. Új építkezésnél, átalakításnál, a tetőformával igazodni kell a szomszédos épületekhez. Jellemzően földszint plusz tetőtér beépítéses házak építése kívánatos, megtartva az oldalhatáron történő beépítést.

GAZDASÁGI TERÜLETEK

A település peremén elhelyezkedő, majorszerűen beépített terület gazdasági tevékenységekre szolgál. Új építés esetén az épületek szabadonállóan elhelyezhetők, a funkcióval összefüggésben felmerülő, szükséges védőtávolságok, továbbá a tűztávolságok betartásával.

Gazdasági funkcionál a rendeltetésnek megfelelő kialakítás és a megtérülés, az alacsony beruházási és fenntartási költségek elsődlegesek, azonban célszerű a tájkarakter megőrzését, a település hagyományainak tiszteletben tartását is szem előtt tartani. A területen elektronikus hírközlési létesítmények elhelyezhetők.

BEÉPÍTÉSRE NEM SZÁNT TERÜLETEK

Mezőgazdasági területek (erdőgazdaság, szántók, szőlők), különleges tájvédelmi területek, élő vízfolyások tartoznak ide. A tájkarakter megőrzése elsődleges szempont. A területen elektronikus hírközlési létesítmények elhelyezhetőek.

Terepműtárgyak, információs táblák tájba illeszkedően alakítandók ki. Hirdetési és reklámtábla elhelyezése ezen a területen nem javasolt. A tájképvédelmi jelentőségű területeket meghatározó területként szükséges kezelni.

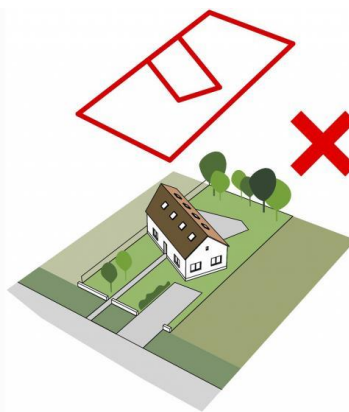
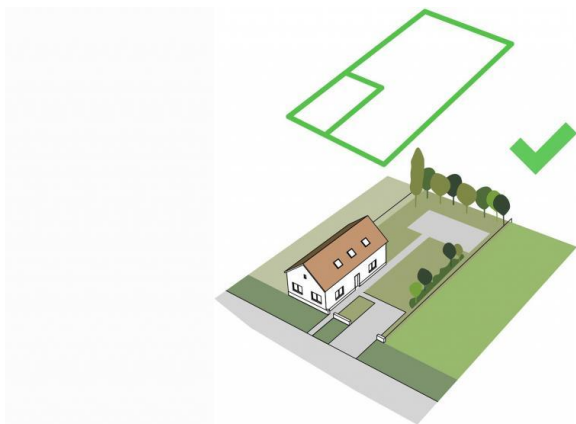

ÉPÍTÉSZETI ÚTMUTATÓ

Arra a kérdésre, mitől szép egy lakóház, nem lehet egy mondatban válaszolni. Neves építészek és filozófusok a különféle megközelítések ellenére egyetértenek azonban abban, hogy a közhiedelemmel ellentétben a szépség nem szubjektív, nem részrehajló. Szép az, ami érdek nélkül tetszik, mondja Kant. A szépség sokféle lehet. Borainkról sem mondhatjuk, hogy a vörösbor jó, a fehér nem. Tudva, hogy bizonyos alkalmakhoz, ételekhez jobban illik a vörös, mondhatjuk, hogy mi a rozét szeretjük. Ebben a fejezetben nem szeretnénk egyoldalúan állást foglalni, leszűkíteni a lehetőségeket. Viszont szeretnénk bemutatni, hogyan kerüljük el a legáltalánosabb hibákat, ne járjunk úgy, mint a borász, aki gyakorlatlanul túlkénezi borát.

TELEPÍTÉS

A történeti településrészen a családi házak telepítése oldalhatáron álló, a telken belüli elhelyezkedése az utcára merőleges rendszerű. A nem utcára merőlegesen telepített, indokolatlanul, nagy mértékben hátrahúzott családi ház építése nem javasolt. A családi házak a telek oldalhatárán állnak, a ház mögött növényzettel határolva kialakítható a védett kert.

MAGASSÁG

Cserépfaluban található családi házak magassága közel azonos.

A meglévő épületek közé épülő új háznak hasonló magassággal kell épülniük, mint környezetük. A túl magas házak nem illeszkednek az utcaképhez.

TETŐHAJLÁSSZÖG

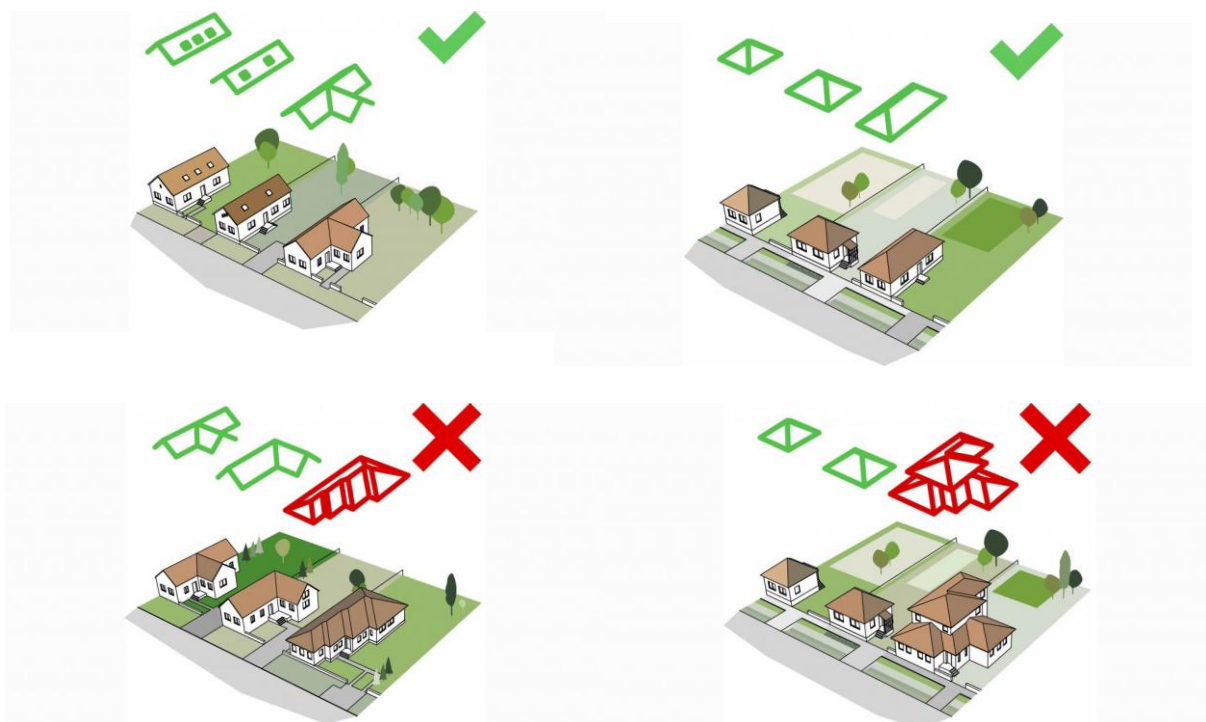
Cserépfalu községben található családi házak tetőhajlásszöge közel azonos.

A meglévő épületek közé épülő új háznak hasonló tetőhajlásszöggel kell épülniük, mint környezetüknek. A túl magas illetve túl alacsony hajlásszögű tetővel rendelkező épületek nem illeszkednek Cserépfalu utcaképebe.

TETŐFORMA

A településrészen lévő családi házak tetőformája egyszerű. Új házak építésénél a szomszédok figyelembe vételével kell illeszkedni. Amennyiben az építési telek körül kialakult egy nyeregtetős házból álló utcakép, úgy oda ne tördelt tetőformájú épület kerüljön, hanem a szomszédokhoz hasonló nyeregtetős tetőformájú. Amennyiben az építési telek körül sátoztetős épületek állnak, úgy oda ne tördelt tetőformájú épület kerüljön, hanem a többi épülethez hasonló tömegű és tetőformájú.

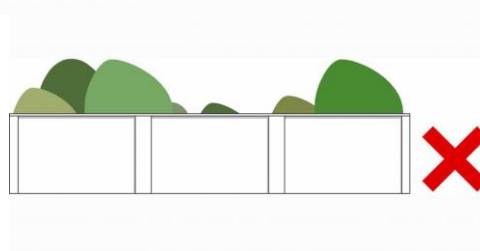
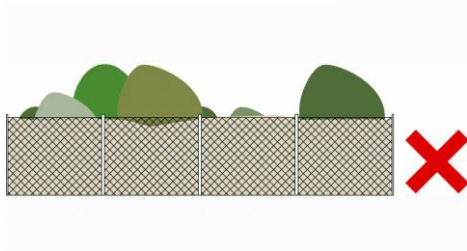
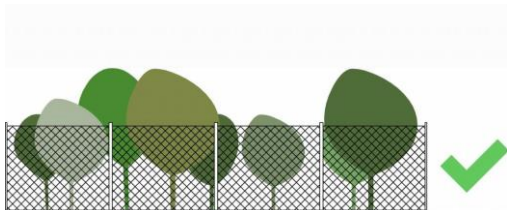
ANYAGHASZNÁLAT (SZÍNEK)

Cserépfalu színvilága közel azonos, megfigyelhető egy visszafogott illeszkedés, hasonló anyag- és színhasználat. Cserépfaluban, a meglévő épületek színvilágához illeszkedő új épületek építése ajánlott. Nem elfogadható a feltűnő és kirívó színhasználat, a ríktó színű fémlemez fedés és burkolat.

KERÍTÉS

Cserépfalu községben az áttört kerítések kívánatosak, tömör és nem átlátható megoldások nem elfogadhatóak.

TORNÁCOK

A népi építészet egyik könnyen felismerhető, jellegzetes eleme az oldalsó oszlopos tornác. Ékes példái Cserépfaluban is jól megfigyelhetők. Ezek az átmeneti „külsőbelső” terek készülhetnek az épület anyagából, de akár fából is. A tornác kialakítására, elhelyezkedésére is számos, részleteiben eltérő megoldás lehetséges. Az arányos, tornácos épületek sora karakteres utcaképet mutat, mely erősíti a település egységes arculatát és identitását. Új épület tornáckialakításával és újszerű átgondolásával tovább vihetjük e hagyományt új otthonunkba.

AJTÓK, ABLAKOK

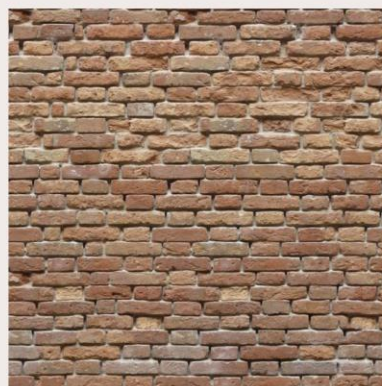
Az épületek megjelenését és hangulatát a nyílászárók nagyban befolyásolják. A zárt épülettömeggel így nyitunk a külvilág felé, ezért nem mindegy, milyen módon tesszük ezt. A három megkülönböztetett településkarakter nyílászáróiban is eltérő képet mutat, mely sajátosság megőrzése a mi feladatunk is. A hagyományos nyíláskialakítás a történeti településrészen jól megfigyelhető: két szárnyú, jellegzetesen két vagy három osztatú ablakok, utcai homlokzaton szimmetrikus kialakítással. A történeti településrészen hosszanti kialakítású, keskenyebbnek tűnő ablakokat figyelhetünk meg. Új ház építéskor érdemes körüljárni a környéket, és ihletet meríteni, hogy az otthonunk minél jobban bele tudjon simulni környezetébe, ezzel is gazdagítva az utcaképet.

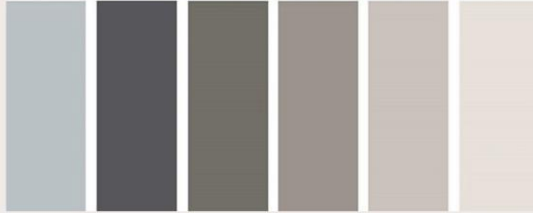
ANYAGHASZNÁLAT

Az épületeink burkolása, vakolatának színezése, megmunkálása mindig is kedvelt tulajdonosi eszköz volt településünkön. Használjuk bátran, de figyeljünk a végső összképre! A túldíszített, túlszínezett épület hamar elveszíti érdekességét, és utána inkább zavaróan hat a nyugodt, tiszta településképpen. A jól megválasztott burkolat - mint például a fotón látható természetes kőburkolat - nem csak a hangulatot, hanem az épület védelmét is szolgálja.

SZÍNEK

A szín egy olyan különleges eszköz az építészek kezében, amelynek nincs anyaga és nem kerül pénzbe, mégis nagy hatással bír.

HÁZSZÁMOK

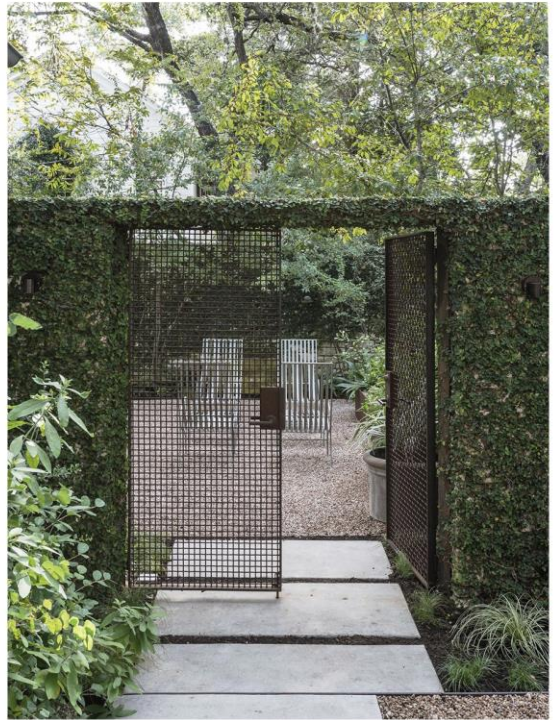
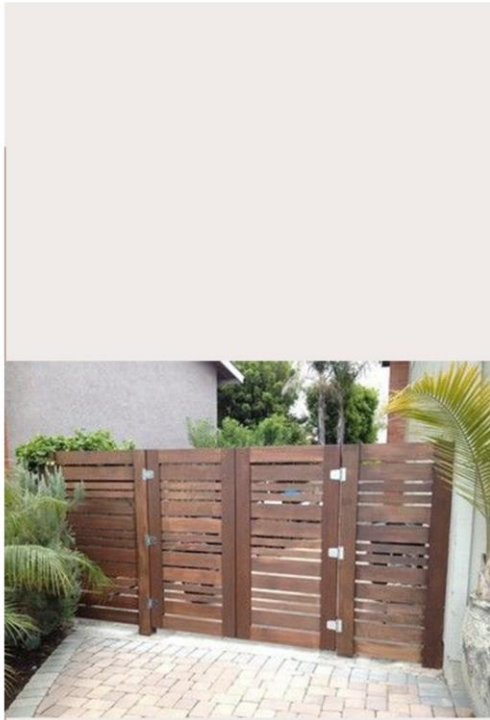

KERÍTÉSEK

A régi házak részleteit öröm megfigyeln! Elődeink fa és fémmunkái csodálatosak, formakincsük időtálló, az alkalmazott anyag szépen öregszik. Házaink kiegészítői, a kerítések, lámpák, árnyékolók, postaládák, korlátok egytől egyik aktívan alakítják a végső látható képet, hangulatot. Akkor járunk jól, ha mindent egyforma igényességgel, odafigyeléssel tervezünk meg, választunk ki. A színek használata, a változatosság gyönyörködtet, ezek összképének gondos kitalálása odafigyelést igényel. Ezek a részek akár sűrűbben is cserélhetők, ha a tulajdonos már mást szeretne (mégis túl élénk a szín) vagy az elérhető technika lehetővé teszi (LED-es lámpák, motoros kapu, rejtett árnyékoló).

KERTEK

Településünknek és épületeinknek egyaránt illeniük kell abba a környezetbe, amelyet az adott helyen az ember és a természet közösen formált. A történeti településrészben a tájba illesztés során a hagyományos településképp megőrzése az elsődleges cél. Az épületeket csak részlegesen takarjuk, árnyékoló fákat a déli kitettségű falak közelében ültessünk. Az előkertbe ültetett fák, cserjék helyének

megválasztásakor vegyük figyelembe a ház homlokzati kialakítását, nyílászáróinak elhelyezését. A kerti építményeket takarjuk, hogy az épület jobban érvényesüljön. A régi épületek bővítése, felújítása során fokozottan ügyeljünk a már meglévő fásszárú növényzet megóvására. A ház méreteinek érzetét a környező növényzettel befolyásolhatjuk. Szándékunk szerint magas növényzettel csökkenthetjük, alacsony növényekkel növelhetjük a ház méretének érzetét. Kertünk teremti meg a kapcsolatot a természettel; annak változása tetten érhető benne, hiszen minden évszakban más-más arcát mutatja. Változatos növényalkalmazással többféle élőlénynek biztosíthatunk életteret. Általában a rejtettebb, intimebb hátsó kertrész a szemlélő előtt észrevétlen marad. Cserépfalun néhány utcából azonban mégis megcsodálhatjuk a rendszeresen, szeretettel gondozott hátsó kerteket, amelyek nem csak pihenésre, felüdülésre szolgálnak, hanem haszonkertként gyümölcsöket, zöldségeket is termesztetünk bennük.

KÖZTERÜLETEK TELEPÜLÉSKÉPI ÚTMUTATÓJA

közterek, közparkok, közkertek

A közösségi szabadterek azok a találkozási pontok, ahol a településhez, településrészhez és a helyi közösséghez tartozásunkat a természethez kapcsolódva, szabadabban élhetjük meg. Mivel rendszerint hosszabban tartózkodunk ezeken a helyeken, megjelenésük fokozottan fontos. Rendszerint ezért e teresedések összetett tervezését szakemberek csoportja végzi. A nem megfelelő tér biztosítása rossz használathoz, a környezet gyors leromlásához vezet. A teresedések kialakításakor fontos felmérni a használók várható szokásait, a használók számát, a használat időszakait, jellegét. A megfelelő mennyiségű és minőségű teret szükséges biztosítani a tevékenységekhez és a közlekedéshez. A növényfajok megválasztása és ültetése során azok térigényét is figyelembe kell venni, számolva növekedésükkel, egymásra árnyékolásukkal.

A közterek, közparkok esetében alapvető szempont kel, hogy legyen a minél kisebb beavatkozás, a természettel nem konkuráló tájépítészeti elemek, megoldások alkalmazása.

Játszóterek kialakításánál is el lehet téni a szabvány elemeken túl, kreatív ötletekkel készülhetnek kevésbé „befejezett”, a gyerek fantáziájára jobban építő szabadtéri játékok. A helyszín adottságai, a környezet legyen mindig meghatározó ezek tervezésénél is.

UTCÁK

A településkép javításához sokszor nem szükséges nagy beavatkozás, a rendezettség érzésének elérése már fél siker. A közterületek megfelelő fenntartása, a már nem használt közterületi elemek elbontása látványos előrelépést jelenthet. A különböző felületek határozott szétválasztása (pl. szegélykövek alkalmazásával) szintén jelentős javulást eredményezhet. Fontos odafigyelnünk a folyamatosan átalakuló településszélek rendezésére. A település vonalas elemei vezetnek a tekintetet, felfűzik a települést alkotó elemeket, ezért harmonikus, egységes kialakításuk fontos. A településen áthaladók leginkább e vonalakon haladva alakítják ki a településről alkotott képüket. Külön figyelmet kell fordítani az infrastruktúra hálózat elemeinek kiépítésére, nyomvonalevezetésére, felszíni és felszín alatti elemeinek tájba illesztésére is. Az utcakeresztmetszet jól tükrözi a telkek és az utcák viszonyát, a település szerkezetét, ezért fontos, hogy jól használható, harmonikus módon alakítsuk ki.

A járdák közelében alacsony cserjék közép magas cserjefoltokkal, majd fák, ismét cserjék, végül cserjékkel oldott parkolóhelyek kialakítása kötheti össze a járdát és a közutat. Törekedünk a térhasználatok világos szétválasztására. Ne alkalmazzunk gyepet az utak, parkolóhelyek közelében, hogy elkerüljük a gyepről parkolást.

A fasorok kiemelik a település fő útvonalait, irányítják a tekintetet. A fasorok kialakításakor ügyeljünk arra, hogy a megfelelő távolságra ültessük őket, figyelembe véve végleges méretüket. Olyan fajokat válasszunk, amelyek nem nőnek bele a felsővezetékbe, egyéb közművezetékbe és az út fölé, akadályozva a biztonságos közlekedést. A jó faválasztással és ültetéssel elkerülhető a csonkolással kialakult fák csúnya látványa. Fontos, hogy a felszín alatti vezetékek (víz, gáz, csatorna, elektromos áram, telefon és internet kábel)

tervezésekor kialakításánál is gondoljunk a fák gyökereinek helyigényére.

A járófelületek, burkolatok kialakítása során a vízáteresztésre, a javíthatóságra, tartósságra és az akadálymentességre egyaránt gondolnunk kell. A burkolat színében a visszafogott, semleges színeket válasszuk. Minden apró burkolatrészletet meg kell tervezni, a kerítések lábazataihoz illeszkedéstől kezdve a zöldfelületek szegélyéig.

Az egyéni megoldások során ügyeljünk arra, hogy e felületek kapcsolatot teremtsenek az előkertekkel, és egymáshoz is illeszkedjenek, egységes sávot képezzenek. Kerüljük a szemmagasságban takaró növényzet alkalmazását, különösen a kereszteződésekben. Itt a gépkocsivezetők szemmagasságát is figyelembe kell venni! 50-80 cm magas cserjéket, évelőket telepítsünk. A fák gyökereinek megfelelő méretű burkolatlan helyet kell biztosítani a járdák, kerítések gyökér által történő megrongálásának elkerülése érdekében. A víz környezetünk egyik leglátványosabb eleme, ugyanakkor a kellemes közérzet biztosításának alapja. Az utak, járdák megfelelő vízelvezetése alapvető a harmonikus településképp létrehozásához. Ugyanakkor a csapadék hasznosítása, megtartása nagyban megnöveli a szép környezet kialakítását és fenntartását. A történeti részekben az árkok fontos településképi elemek. A vízfolyások a település legattraktívabb elemei lehetnek. Környezetének alakítása közös ügy is, több közösségi szemétgyűjtés, növényültetés valósult meg.

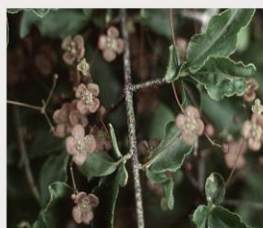

NÖVÉNYEK

Honos magyar növényfajok, melyek telepítésre javasoltak. A fotókon látható növények sorrendben:

bibircses kecskerágó, közönséges boróka, közönséges bükk, csertölgy, csíkos kecskerágó, közönséges dió, egybibés galagonya, fekete bodza, fűzlevelű gyöngyvessző, gyepűrózsa, közönséges gyertyán, hamvas éger, hárs, hegyi juhar, homoktövis, húsos som.

kányabangita, kökény, kutyabenge, madárberkenye, magyar kőris, mezei szil, mezei juhar, mogorós hólyagfa, ostorménfa, pukkanó dudafűrt, rekettyefűz, rezgő nyár, szőrös nyír, ükörke lonc, vadalma, varjútövis

TIPOGRÁFIA

A következő oldali képen szereplő fontok letisztult vagy elegáns megjelenésükkel kiválóan illeszkednek bármilyen környezetbe, visszafogott rajzolatuk miatt bárhol alkalmazhatók.

Vannak köztük közép-európai betűkészlettel rendelkezők is, melyek csak angol írásjeleket ismernek.

Utcatáblák, hirdetések és reklámtáblák, cégek tervezésénél javasolt grafikus, tipográfus bevonása.

FUTURA

—

MONTSERRAT

—

BRANDON
GROTESQUE

—

MOON

—

BODONI

—

MODERN NO. 20

—

MRS. EAVES

—

PISTILLI

SANS SERIF

SERIF

MAI PÉLDÁK

épületek

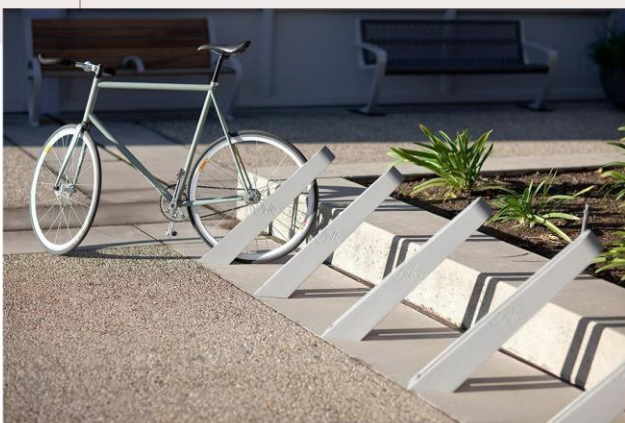
MAI PÉLDÁK

utcabútorok, hirdetés és reklámfelületek, buszvárók és kandeláberek

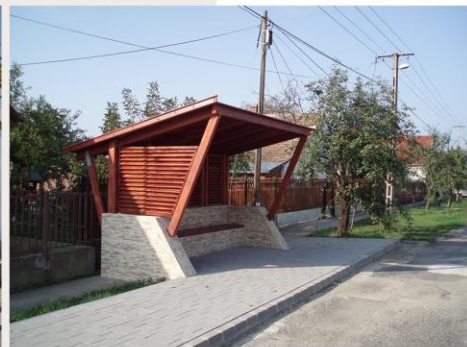
UTCAI PADOK

UTCAI HULLADÉKGYŰJTŐK, KERÉKPÁRTÁROLÓK

BUSZMEGÁLLÓK, REKLÁMTÁBLÁK, HIRDETŐFELÜLETEK

UTCAI LÁMPÁK ÉS KANDELÁBEREK

IMPRESSZUM

Készült Cserépfalu község megbízásából, 2017-ben.

Készítette: Szeberin István_építésmérnök

Szeberin Kitti Lilla_építőművész, belsőépítész és környezettervező művész

Fotók: Szeberin István

Képek forrásai:

Műholdképek: google maps

Építészeti útmutató ábrái:

a Lechner Tudásközpont ábráinak felhasználásával (tak.lechnerkozpont.hu)

Építészeti útmutató-ajánlások:

pinterest.com, archdaily.com, dezeen.com

Mai példák-épületek:

archdaily.com, epiteszforum.hu

Mai példák-utcabútorok, hirdetési és reklámtáblák, buszvárók és kandeláberek:

mmcite.com/hu, pinterest.com

Felhasznált irodalom:

<http://cserepfalu.utisugo.hu>

www.cserepfalu.hu

